

АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ШАБАЦ
Ул. Добропољска 5, тел.015/342-172, 015/342-173
www.akademijasabac.edu.rs

П Р А В И Л Н И К О УЏБЕНИЦИМА

Број:01/20/1-03/2021
Дана: 17. 02.2021.год.
Шабац

Шабац, фебруар 2021. год.

Садржај

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ	3
2. СТАНДАРДИ КВАЛИТЕТА УЏБЕНИКА	4
3. КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА	7
4. УПОТРЕБА, ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ УЏБЕНИКА	8
5. ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА	10
6. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	10

На основу члана 1 став 3 Закона о уџбеницима («Сл. гласник РС», бр.27/2018.), члана 65 став 1 Закона о високом образовању („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 73/2018, 67/2019. и 6/2020.-др.закон) и члана 98 став 2 Статута Академије струковних студија Шабац, пречишћен текст број: 01-02/2020 од 31. 12. 2020. године, Наставно-стручно веће Академије струковних студија Шабац, на седници одржаној 17.02.2021. године, донело је:

ПРАВИЛНИК О УЏБЕНИЦИМА

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим Правилником се уређује начин избора, обезбеђивања и издавања уџбеника и других наставних публикација у Академији струковних студија Шабац (у даљем тексту: Академија), стандарди које треба да испуне и њихово праћење и оцењивање током употребе, са циљем да се студентима обезбеде што квалитетнији уџбеници и друга наставна и испитна литература у процесу образовања на свим нивоима на Академији.

Члан 2

Настава из сваког предмета мора бити покривена одговарајућим наставним материјалом који је унапред познат и објављен.

У образовно-стручном раду у Академији користе се: основни уџбеник и помоћни уџбеник.

Основни или предметни уџбеник је основно и обавезно наставно средство које се користи у настави и обухвата садржај наставног предмета утврђеног студијским програмом.

Помоћни уџбеници у Академији су: хрестоматије, тематски зборници одабраних текстова, практикуми, приручници, збирке задатака, речници, рачунарски програми и мултимедијални и други садржаји којима се доприноси остваривању наставе у оквиру студијских програма.

Скрипта су ауторизована предавања, умножена или у електронској форми, која се, по правилу, издају као пробни наставни материјал пре коначне верзије одговарајућег основног уџбеника.

Поред уџбеника у току студија студенти користе и друге стручне и научне публикације, као што су: монографије, зборници радова, брошуре, каталози, презентације и други слични материјали. Ове публикације не представљају обавезне материјале за учење.

Процену покривености наставе одговарајућим уџбеницима и другом стручном литературом који су унапред познати и објављени врши катедра и Наставно-стручно веће Академије.

Члан 3

Академија обезбеђује уџбенике и другу наставну литературу у оквиру своје издавачке делатности, када су аутори, по правилу, наставници и сарадници Академије, као и набавком уџбеника других издавача.

Уџбеници и друга наставна литература коју издаје Академија намењена је првенствено образовању студената Академије.

Уџбеници и друге стручне и научне публикације других домаћих и страних издавача могу се користити уколико својим садржајем потпуно или делимично одговарају студијским програмима наставних предмета заступљених на Академији.

Члан 4

Академија обезбеђује уџбенике и другу литературу у броју који је сразмеран броју студената који их користе.

Уџбеници су доступни студентима у библиотеци Одсека.

Академија обезбеђује студентима набавку уџбеника преко своје скриптарнице.

2. СТАНДАРДИ КВАЛИТЕТА УЏБЕНИКА

Члан 5

Предметни уџбеник јесте уџбеник одобрен од стране Наставно-стручног већа Академије.

Уџбеници чији је издавач Академија треба да испуне услове у погледу садржаја, дидактичке обраде и техничке опремљености.

Члан 6

У погледу општих критеријума уџбеник треба да буде конципиран према захтевима и структури студијског програма, односно наставног предмета за чије је изучавање намењен тако да прати достигнућа науке, односно уметности у тој области.

Потребно је да уџбеник:

- подстиче и мотивише студенте на активно самостално учење, проучавање и повезивање теорије и праксе;
- упућује студенте на различите изворе знања;
- кореспондира (хоризонтално и вертикално) са другим уџбеницима одговарајућег усмерења (одсека);
- доприноси остваривању информативних, оперативних и формативних задатака наставе у складу са компетенцијама за које Академија оспособљава своје студенте;
- развија код студената креативне способности, критичко и стваралачко мишљење и педагошко-методолошку културу и
- подстиче и оспособљава студенте за самостално стицање знања, перманентно образовање и истраживачки рад.

Члан 7

У погледу дидактичко-методичких критеријума, потребно је да уџбеник буде:

- усклађен са програмом наставног предмета и доприноси остваривању циља и задатака тог предмета;
- структуриран у складу са сазнањима и методологијом матичне науке, савременим дидактичким сазнањима и захтевима методике одговарајућег наставног предмета;
- обликован тако да подржава савремене системе и облике наставе (комуникацијску, респонсбилну, пројектну, искуствену, активну, проблемску и друге врсте) упућује на

друге изворе сазнања и подстиче на проширивање и продубљивање знања, искуства и интересовања.

Уџбеник треба да садржи инструментариј помоћу којег студенти могу самостално да утврђују достигнути ниво овладаности садржајима, проверавају своја знања и усавршавају компетенције предвиђене студијским програмом одговарајућег наставног предмета.

У складу са тематиком и научно-стручном облашћу, потребно је да уџбеник садржи одговарајуће ликовне и графичке прилоге (илустрације, табеле, графиконе и сл.).

Члан 8

Етички критеријуми уџбеника треба да се темеље на истинитости, проверљивости и објективности уџбеничког садржаја, општеприхваћеним и националним вредностима.

Неприхватљиво је да уџбеник садржи било какве форме дискриминације и/или сегрегације, по било којој основи.

Члан 9

Уџбеник, поред основног текста, треба да садржи:

- садржај
- јасно структурирана поглавља са циљем и резимеом поглавља;
- питања за проверу знања или дискусију (препоручљиво у оквиру сваког поглавља),
- примере, илустрације, задатке и случајеве из праксе;
- напомене (у фуснотама или енднотама);
- референце;
- литературу;
- библиографију;
- регистре појмова и имена;
- додатак ако има потребе.

Члан 10

Литература и референце могу бити наведене на један од следећих начина:

- референце у заградама интегрисане у текст уз библиографију у посебном одељку на крају поглавља или уџбеника;
- уџбеник може садржати и додатну библиографију (шира литература на коју се у текст не упућује). Ове референце наводе се у посебној листи.

Члан 11

Уџбеник треба да буде написан научним и академским стилем писања. Текст уџбеника одликују:

- јасност,
- прецизност,
- истинитост,
- систематичност,
- логично-садржајна повезаност,
- прегледност,

- информисаност и илустаривност.

Препоручује се да уџбеници садрже примере из праксе.

У тексту уџбеника морају се поштовати језичке и правописне норме.

Уџбеник треба да буде писан неутралним стилем.

Члан 12

Просечан обим наставног и испитног материјала по часу предавања не треба да буде већи од осам страна основног уџбеничког текста.

Основни текст обухвата поред изложене материје, и све наведене примере, илустрације, табеле, задатке и слике које су интегрисане у текст.

Члан 13

Обим наставног и испитног материјала за одређени предмет одређује се према следећим елементима: укупан број радних часова у семестру; укупан број радних часова које студент треба да посвети савладавању материје предмета имајући притом у виду коефицијент оптерећености студента; број часова активне наставе на предмету; време које је просечном студенту потребно за савладавање писаног текста; сложеност материје.

Члан 14

Сваки наставник на предмету је дужан да у плану рада наведе наставни садржај.

Уколико се наставни садржај који се предаје у оквиру једног предмета налази у више уџбеника, укупан број страница текста по једном часу предавања не треба да пређе број који је одређен чланом 12 овог Правилника.

Уколико је уџбеник, који се користи већег обима од наставног материјала који је предвиђен наставним програмом конкретног предмета или прелази овим стандардом утврђен обим, предметни наставник је дужан да у плану рада јасно и прецизно означи који делови уџбеника (поглавља и странице) ће бити коришћени.

Члан 15

Аутори су дужни да рукопис уџбеника чији је издавач Академија предају у електронском облику и стандардизованом А4 формату са следећим параметрима:

- фонт Times New Roman 12
- маргине: све по 2,5цм

Остали параметри графичког дизајна дефинишу се са техничким уредником издавача. То се односи и на формате свих врста графичких прилаза и прилога.

Текстови на српском језику штампају се ћиричним писмом. Изузетно, Наставно-стручно веће Академије може одобрити штампање уџбеника латиничним писмом.

Члан 16

Параметре графичког дизајна уџбеника и његов визуелни изглед аутор дефинише и договору са техничким уредником.

Аутор може, у договору са Издавачем, да текст уџбеника преда и у формату другачијем од стандардизованог, нарочито уколико жели да сам изврши преламање текста.

У случају из став 2 овог члана, аутор је дужан да поштује стандарде и обим наставног материјала постави у оквиру граница дефинисаних чланом 14 овог Правилника.

Члан 17

На свим издањима Академије обавезно се налази стилизовани важећи знак Академије, и натпис на корицама или на врху нулте странице: «Уџбеник Академије струковних студија Шабац.»

Аутор је дужан да креира поткорице и задњу страну у складу са одредбама Правилника о издавачкој делатности.

3. КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА

Члан 18

Наставно-стручно веће Академије, на предлог катедре, утврђује постојање потребе за новим уџбеницима и новим издањима, као и потребе за изменама и допунама постојећих уџбеника.

Захтев за одобрење рукописа за уџбеник аутор подноси катедри, а по одобрењу захтев се прослеђује Наставно-стручном већу Одсека.

Захтев из става 1 садржи: назив уџбеника и његову категоризацију, податке о аутору, назив наставног предмета, ниво студија и смер за који је уџбеник намењен, податак о томе да ли се уџбеник објављује први пут или је реч о измењеном и допуњеном издању, образложење потребе за објављивањем уџбеника, предлог тиража и предлог рецензента и уредника.

Члан 19

Рецензенте и уредника одређује Наставно-стручно веће Академије на предлог катедре и мишљења Већа одсека.

Рецензије, уколико су позитивне, или позитивне након отклоњених недостатака, катедра уз предлог за издавање уџбеника доставља на мишљење Наставно-стручном већу одсека након чега се цео материјал доставља Наставно-стручном већу Академије на одлучивање.

Тираж уџбеника одређује Наставно-стручно веће Академије.

Члан 20

Прво издање наставних публикација, као и поновљена издања чији је текст измењен више од 25% подлежу рецензији.

Рецензију основног уџбеника врше два рецензента, који су по правилу универзитетски наставници или професори струковних студија. Најмање један рецензент мора бити у звању професора из уже научне области или дисциплине из које је уџбеник, док други рецензент може бити и научни радник и истакнути стручњаци из области образовања и васпитања и/или уметности.

Рецензију помоћног уџбеника врши један рецензент.

Скрипте не подлежу рецензији.

Члан 21

Рецензија треба да садржи:

1. податке о рецензенту:

- име и презиме, научно-наставно или истраживачко звање,
- матичну установу,
- потпис,

2. податке о рецензираном делу:

- аутор(и),

- наслов,
- врста дела (уџбеник или друга наставна литература),
- предмет коме је рукопис намењен (година, семестар, фонд часова),

3. мишљење о делу:

- одговара ли предложени рукопис садржају предмета,
- да ли је рукопис методички прилагођен предмету,
- да ли се аутор служио одговарајућом литературом,
- постоји ли попис литературе,
- у којој је мери реч о изворном делу,
- постоје ли и друга дела сличног садржаја и квалитета,
- да ли је садржај рукописа изнет прегледно и јасно, у језичком и концептуалном смислу,

4. закључак и оцена:

- предлог за евентуалне исправке и промене у рукопису,
- изјава о томе испуњава ли дело у потпуности или делимично захтеве наставно-научне литературе за наставни предмет,
- завршна оцена с препоруком за објављивање или необјављивање рукописа као уџбеника или друге наставне литературе Академије.

Члан 22

Наставно-стручно веће Академије одлучује о прихватању рецензија и о одобравању рукописа за уџбеник и коришћење у настави, као и о условима финансирања издавања уџбеника.

4. УПОТРЕБА, ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ УЏБЕНИКА

Члан 23

Академија прати и контролише квалитет предметног уџбеника у погледу садржаја, структуре, стила и обима.

Контролу квалитета уџбеника врше рецензенти, Комисија за обезбеђење квалитета, катедре, Веће одсека и Наставно-стручно веће Академије.

Члан 24

Академија врши периодично анкетање студената у циљу утврђивања квалитета наставног материјала.

Контрола квалитета обухвата вредновање садржине, структуре, стила, разумљивости, као и поштовање правила о обавезној литератури од стране наставника и оцењује се оценама од 1 до 5.

Студентско вредновање квалитета уџбеника спроводи се попуњавањем анкетног упитника који усваја Наставно-стручно веће Академије.

Резултате анкете редовно прати и анализира Комисија за обезбеђење квалитета.

Члан 25

Извештај студентског вредновања уџбеника и друге наставне литературе чине општи и посебни део.

У општи део извештаја уносе се подаци који се односе на организовање и спровођење студентског вредновања:

- назив органа одговорног за организацију и спровођење студентског вредновања;
- време када је објављено студентско вредновање;
- укупан број и назив уџбеника са именима аутора који су били предмет анкетирања;
- укупан број и назив уџбеника са именима аутора чије оцењивање није вредновано са навођењем разлога за то.

Посебан део извештаја садржи статистички приказ појединачних извештаја за сваки уџбеник.

На крају извештаја даје се преглед просечних оцена свих вреднованих уџбеника.

Члан 26

Извештај о резултатима самовредновања квалитета уџбеника са примедбама и сугестијама студената у вези са квалитетом уџбеника разматрају матичне катедре, Комисија за обезбеђење квалитета, Веће одсека и Наставно-стручно веће Академије.

Члан 27

Катедра је дужна да припреми извештај о предложеним мерама за побољшање квалитета уџбеника и достави га Комисији за обезбеђење квалитета и председнику Академије.

Катедра може предложити да наставник чији је уџбеник оцењен просечном оценом мањом од 2,5 у одређеном року побољша квалитет уџбеника у складу са примедбама и оценама студената, и то припремом измењеног и допуњеног издања или другог уџбеника.

Члан 28

Комисија за обезбеђење квалитета разматра извештај о студентском вредновању квалитета уџбеника и извештај и предлоге катедри и утврђује предлоге и мере за отклањање уочених недостатака, односно побољшање квалитета уџбеника.

Наставно-стручно веће Академије разматра извештај Комисије за обезбеђење квалитета са предлогом мера.

Наставно-стручно веће Академије може да одбије усвајање извештаја Комисије за обезбеђење квалитета уколико утврди да је у поступку вредновања начињен озбиљан пропуст.

Члан 29

Уколико се контролом квалитета уџбеника утврди да он не испуњава стандарде утврђене овим Правилником, Наставно-стручно веће Академије може наставнику, као аутору уџбеника чији је издавач Академија, да предложи да побољша квалитет уџбеника у складу са примедбама, или објави ново измењено и допуњено издање или предложи нов уџбеник.

Протеком остављеног рока Веће Академије доноси одлуку о повлачењу уџбеника из наставе који издаје Академија.

Усвојени извештаји и одлуке Већа Академије се достављају Студентском парламенту и објављују на интернет старници Академије.

Члан 30

Наставно-стручно веће Академије је дужно да прати, анализира и оцењује уџбенике који су у употреби са аспекта научно-стручног садржаја, њихове усклађености са најновијим

достигнућима из области науке и струке, као и у погледу других захтева које уџбеник према општој и посебној концепцији треба да испуњава.

Наставници су дужни да прате, анализирају и оцењују уџбенике који су у употреби и своје образложене предлоге и мишљења доставе преко Већа одсека, Наставно-стручном већу Академије.

Наставно-стручно веће Академије је дужно да најкасније сваке пете године, а по потреби и раније, донесе одлуку о издавању допуњеног или прерађеног рукописа уџбеника.

5. ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА

Члан 31

План издавања уџбеника и других наставних публикација усваја Наставно-стручно веће Академије по претходно достављеном мишљењу Наставно-стручног већа Одсека.

План издавања уџбеника доноси се по правилу до 15. новембара текуће године.

Академија је дужна да уџбенике предвиђене Планом уџбеника и одобрене од Наставно-стручног већа Академије издаје у утврђеним роковима и потребном тиражу.

Члан 32

Академија је у обавези да прибави међународни књижни број ISBN (International Standard Book Number – међународни стандардни број књиге) и број CIP записа.

Руководилац Библиотеке обавља све активности око прибављања одговарајућих међународних бројева и CIP записа.

Члан 33

Припрему уџбеника организује аутор.

Аутор, односно група аутора дужни су да припреме рукопис у форми за штампање и да их предају Академији.

Рукопис се припрема за штампу са CIP-ом и корицама у електронској форми и треба да одговара међународним стандардима универзалне доступности информација и то без електронске заштите приступа или са одговарајућом шифром за приступ.

Лекторска обрада публикације је обавезна. Академија, на предлог аутора, одређује лектора из реда стручњака за језик на коме је публикација.

Аутори врше коначну контролу текста пре спровођења поступка јавне набавке.

Прелом и припрему рукописа за штампу аутор може поверити Академији, у ком случају аутор у електронској форми (променљивој) предаје Академији рукопис, који мора имати јасно означене наслове и поднасловe.

6. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34

Почев од дана ступања на снагу овог Правилника нова и обновљена издања уџбеника морају поштовати прописане стандарде квалитета, а процес њихове израде и контроле квалитета мора пратити прописану процедуру.

Сва питања која се односе на издавање уџбеника а нису регулисана овим Правилником утврђују се Правилником о издавачкој делатности Академије.

Члан 35

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли и на интернет страници Академије.

Председник Наставно-стручног већа Академије

С. Карић

Др сци.мед. Светлана Карић, проф.

Правилник о уџбеницима, број 01/20/1-03/2021 од 17.02.2021. године, објављен је на огласној табли Академије струковних студија Шабац, дана 18.02.2021. године, ступа на снагу 26.02.2021. године.

Прилози:

Образац 1

Образац 2

ОБРАЗАЦ 1

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗДАВАЊЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ¹

Подносилац	предлога	а) Наставник _____
------------	----------	--------------------

(подвући одговарајућу опцију и попунити недостајуће податке):	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> б) (име и презиме) Одсек Академије </div> <hr/> <div style="text-align: center;">(назив одсека)</div>
<p style="text-align: center;">Врста публикације (подвући одговарајућу опцију):</p>	<p>а) Наставне публикације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основни уџбеници • Помоћни уџбеници • Скрипта <p>б) Монографија</p> <p>в) Серијска публикација:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зборник радова који објављује научне и стручне радове наставника, сарадника и студената • Другу часопис, билтен или годипшњак <p>г) Приказ рада за чије објављивање постоји интерес стручне јавности</p> <p>д) Пригодно издање</p> <p>ђ) Остало - издање из области научно-истраживачког, уметничког и стручног рада</p> <p>е) Друга публикација из области која је релевантна за основну делатност Академије</p>
<p>Име и презиме аутора, односно коаутора публикације, његово занимање и звање:</p>	
<p>Наслов публикације:</p>	
<p>Назив наставног предмета, податак о броју студената (ако се <i>предлаже наставна публикација</i>):</p>	
<p>Образложење потребе штампања публикације (до 15 редова текста):</p>	
<p>Процена потенцијалних корисника предложене публикације ван Академије (до 7 редова текста):</p>	
<p>Обим публикације (процењени број страна, без садржаја, насловне стране и последње стране):</p>	
<p>Информација о могућностима добијања донације, односно спонзорства за издавање предложене публикације:</p>	
<p>Имена и основни подаци о рецензентима:</p>	

Место и датум
подношења предлога:

Потпис подносиоца предлога

ОБРАЗАЦ 2
РЕЦЕНЗИЈА НАСТАВНЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1. ПОДАЦИ О РЕЦЕНЗЕНТУ	
1.1. Име и презиме:	
1.2. Научно-наставно или истраживачко звање:	
1.3. Матична установа:	

1.4. Контакт телефон	
1.5. Мејл адреса рецензента	
2. ПОДАЦИ О РЕЦЕНЗИРАНОМ ДЕЛУ	
2.1. Аутор(и):	
2.2. Наслов:	
2.3. Врста дела (подвући одговарајућу опцију и дописати потребни текст):	
2.4. Обим и структура	
2.5. Предмет коме је рукопис намењен:	
3. МИШЉЕЊЕ О ДЕЛУ	
3.1. Релевантност предложеног рукописа за садржај предмета (одговара ли предложени рукопис садржају предмета):	
3.2. Методичка прилагођеност рукописа садржају предмета:	
3.3. Коршћење одговарајуће литературе од стране аутора (у којој мери се/су аутор/и служио/ли одговарајућом литературом):	
3.4. Наведен – није наведен попис литературе:	
3.5. У којој је мери је реч о изворном делу:	
3.6. Постоје- не постоје и друга дела сличног садржаја и квалитета:	
3.7. Прегледност и јасноћа садржаја рукописа, у језичком и концептуалном смислу:	
4. ЗАКЉУЧАК И ОЦЕНА	
4.1. Предлог за евентуалне исправке и промене у рукопису:	
4.2. Изјава о томе	

испуњава ли дело у потпуности или делимично захтеве наставно - научне литературе за наставни предмет:	
4.3. Завршна оцена с препоруком за објављивање или необјављивање рукописа као уџбеника или друге наставне литературе	

Место и датум:
Шабац,

Потпис рецензента: